

Megújult a művelődési központ

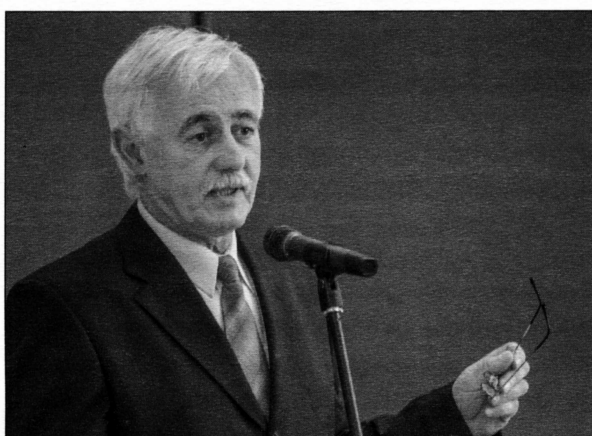
BESZÉLGETÉS VINCZE FERENCCEL, A PÁLYÁZATI PROGRAM VEZETŐJÉVEL

Február első napjaiban látogattam el az új életre kelő művelődési központ épületébe, amelyet éppen mostanában vesznek birtokukba a dolgozók: van, aki a bejárati ajtó üvegét tisztogatja, mások az internetes helyiségben kábelezik a számítógépeket, a népművelők a már berendezett szobájukban szervezik a hamarosan megrendezésre kerülő programokat, legtöbben azonban a könyvtárban serénykednek, a visszaköltöztetett könyvek most találják meg helyüket az új polcokon – mindannyian, könyvek és dolgozók, készülnek a nagyközönség fogadására.

A Halasi tér felől közelítettem meg az épületet, a zöld terület és a parkoló a térrendezés után helyet cserélt; a parkolóba immár a görög katolikus templom mögött lehet behajtani, mellette gyalogjáró és a hengeres alakú köztéri lámpák sora. Innen az északnyugati oldalról jól látszik az épület sarkánál kiugró ferde üvegfal, amely három szintet fog egybe, s teszi rendkívül világossá a mögöttük lévő nagy termeket. Ez az építészeti megoldás töri meg a ház kockaszerűségét, amilyen egyébként szocreál stíljével korábban is volt, bár arra az épületre már semmiben nem emlékeztem a mostani. Szürkésfehér mészkővel burkolták az egészet, a bejárat melletti homlokzaton függőleges elrendezésű írás: Kulturális Központ. Az egykori félköríves bejáró előtti tér itt is átrendeződött, az építésnek áldozatul esett néhány fa, szívfájdalom, de a tavaszoként rózsaszínben pompázó díszcseresznye is eltűnt, kétoldalt köztéri padok, az egyik végében Szabó László szobra, mintha maga is kicsit pihenne a tér mellett, arrébb kikarózott facsemetéket látok. Bent már nem lehet a korábbiak szerint tájékozódni, mert a művközpont nemcsak átépült, hanem ki is bővült, a régire csupán egyetlen helyiség emlékeztet, amit nevezhetnék a ház lelkének vagy szentélyének is, ez pedig a színházterem. Ugyancsak a régi helyén található az átépített könyvesbolt, amely kívülről, belülről is megközelíthető lesz, mellette pedig egy kávézó került kialakításra. A tágas előtérben helyet kapott a tájékozódást segítő recepció, amire a jócskán kibővült épületben szüksége is lesz a rendezvényre érkezőknek.

Ezen a szürkésen borongó, télies napon Kulcsár Béla volt a kalauzom a házban. Az első benyomások: világos, tágas, kényelmes, modern. Új termek új bútorokkal és technikával (fűtés és világítás, informatika, hangtechnika). A lépcsőházban immár lift is található, s az teljesen magától értetődő, hogy az épület akadálymentesített, ugyanakkor apró figyelmességnek tűnik a lépcső mellett, az emeleti elrendezést mutató információs táblán a Braille-írás, pedig ma már ez is követelmény. Ha a színházterem egy centit nem mozdult korábbi helyéről, pozíció tekintetében látszólag ugyanez a helyzet a könyvtárakkal is: első emeleten a felnőtt, másodikon a gyermek – kicsit átrendezve. Legszenbetűnőbb változás a felnőtt könyvtárhoz tartozó olvasóterem kialakítása az üvegfal mögött, amely funkcionálisan és esztétikailag is talán a legjobb és legszebb megoldás az egész házban. Itt csakugyan kényelmesen, természetes fény mellett lehet olvasgatni, vagy akár kisebb rendezvényeket is tartani. Az üvegfal épületrész alsó szintjén találjuk a jövőben kiállításoknak is helyet adó galériát, legfelső, második szintjén pedig a táncoktatásra is alkalmas, korláttal és tükörfallal felszerelt nagy helyiséget. A ház dolgozóinak szobáin kívül vannak még kisebb-nagyobb termek, ahol konferenciát és különböző szakköröket lehet tartani, az egyikben új szövevények, a másikban rajzálványok sorakoznak, van internetes szoba az elsőn és zeneterem a másodikon.

A Kovács Máté Művelődési Központ és Könyvtár épülete egy több elemből álló nagy pályázat lezárásaként, annak utolsó fejezeteként valósult meg, s került szűk körben átadásra múlt év decemberében. Ezt követte a visszaköltözés, hogy aztán a ház február második felében megnyissa kapuit a nagyközönség előtt. A pályázati program vezetőjével (projektmenedzser – idegen szavak használata sajnos elkerülhetetlen a program elnevezése miatt), dr. Vincze Ferenc jegyzővel beszélgettem a több éven át tartó munkálatokról, a pályázat egyes elemeiről. Hangsúlyozta, hogy a városrehabilitáció nem egyszerűen a közösségi terek, épületek átépítéséről, felújításáról szólt, hanem pályázati követelmény volt a létesítmények új funkciókkal való bővítése – a művközpont esetében ilyen az

Fotók: Berényi Viktória

ifjúsági, civil, információs, valamint az „infomentor” iroda létrehozása.

– Településrehabilitáció érdekében hirdették meg a pályázatot: funkcióbővítő, összehangolt és komplex jellegű kiírások voltak; Integrált Városfejlesztési Stratégiában kijelölt akcióterületen nagyobb egységeket kellett megcélózni, ott különböző fajta, egymást erősítő fejlesztéseket végrehajtani, vagyis közterületeket, középületeket, gazdasági funkciókat egyaránt csinálni, közösségi-közszféra irányú fejlesztéseket is végezni. A funkcióbővítésnek például egyik lehetőségét rejti továbbra is magában a főtér átépítése, ami elkészült pőrén, a helyi adottságoknak megfelelően, hiszen a lakótömb előtti rámpát, vagy ahogyan mondják, „siratófalat” akadálymentesítésre meg kellett építenünk. Én ebben további lehetőséget látok, más meg korlátot; a funkcióbővítés itt abban valósult meg, hogy az „emlékezés terén” immár rendezvény lehet tartani. Kevesebb útlezárással, a közlekedés kisebb zavarásával lehet ünnepeket szervezni, a rámpa közepénél beugró részben pedig el lehet helyezni a technikát, vagy védheti a szónokot az időjárástól – mindez megvalósult, de föl lehet még díszíteni, további funkciókkal bővíteni. A Mozicsarnokból „szerelmesek tere” lett, egy intimebb tér jött létre – ez is funkcióbővülés. Ezt értik félre egyesek, persze föl lehet tenni a kérdést, miért úgy jött létre, miért így csinálták, de egy térburkoló követ sem lehetett úgy letenni, hogy ne kapna új funkciót, s hogy az miként történik meg, magunknak, a helyieknek kellett kitalálni. A gazdasági funkciót is be kell vonni az ilyen programokba, indikátorok, kötelezően teljesítendő mutatók is vannak. A művelődési központ esetében ez például legalább két telephely, két vállalkozás létrehozását jelenti, ezért is alakítottunk ki könyvesboltot és kávézót.

– Két pályázat volt, az első nem sikerült.

– „Központban a kultúra” címmel indult 2008-ban a program, akkor még inkább eleme volt a művelődési ház, ötszáz férőhelyes színházteremben is gondolkodtunk. A pályázatunk 74 pontot ért el, 74,5 ponttal már lehetett nyerni, egy fél ponttal lemaradtunk. Lehet mondani, miért nem 75, de annyira szubjektív, mi ér egy pontot. Forráshiány miatt húzták meg itt a határt, nem a pályázatunk tartalmával volt gond. Azt szoktam mondani, nem tudják megakadályozni, hogy a jó program nyerjen. Jó pályázatot kell csinálni, bele kell vinni a helyi jelleget – jelen esetben is így történt, mert a következő pályázat 2009-ben már sikerült. De ne feledjük, közbejött a gazdasági válság, nehezebb volt ekkor menedzselni a programot.

– *Beszéljünk erről a nyertes pályázatról, ami után elkezdődhetek a munkák.*

– Az eddigi pályázatok közül messze a legbonyolultabb volt, tökéletes példája annak, hogyan lehet agyonbonyolítani egy programot és pénzosztást. A támogatási arány egy különös mix. Négy fajta funkciónak kellett megjelennie: városi (közterületek felújítása), közszféra megerősítése (pl. civil és infomentor iroda a művelődési házban), közösségi (pl. közművelődés), gazdasági (Bocskai Rendezvényközpont, üzlethelyiségek) és civil szervezetek megmozgatása is része ennek (soft elemek), különböző támogatási arányokkal. Az elérhető támogatás 85%, de a gazdasági funkcióra csak 50% nyerhető, tehát ez egy mix, amiből először összesen kijött nekünk egy 75%-os támogatás; minden százalék többletönerőt jelent, tehát első körben 328 millió forintot kellett volna hozzátenni az önkormányzatnak. A második pályázatnál a támogatási arányt sikerült 81%-ra feltornáznunk, így az önerő mértéke kisebb lett, maximum 235 millió. A pályázaton elérhető pontszámunkat 80 fölé kellett vinni a biztos nyereséshoz, ehhez kitaláltuk a civil információs és tanácsadó irodát és a hétköznapi ügyek-bajok elektronikus intézésének segítésére az infomentort. Ennek előzménye, hogy korábban is foglalkoztunk a civil szervezetekkel, amelyek működéséhez három feltétel kell: pénz (támogatás a működéshez, programokhoz), helyiség és technika, valamint segítség a pályázataikhoz. Az infomentor a meglévő technika (számítógépek) mellett emberi segítséget is nyújt; azt szeretnénk, ha az emberek az elektronikus ügyintézésben kapnának támogatást. A két bíráló közül az egyik ezt az elemet nagyon hasznosnak ítélte, fölfelé pontozta, így értük el a sikerhez bőségesen elegendő 81,25 pontot.

– *Anélkül, hogy a pályázatírás mélységeibe merül-nénk, mi okozta a nehézséget, a pályázat bonyolultságát?*

– Kétfordulós volt, ami a szokásostól eltért. Első fordulóban űrlapon alapvető kérdésekre kellett válaszolni, a kifejtősebb részeknél leírhattuk karakterkorlátokkal (nagyon rövid szövegekben) a pályázat lényegét. Ehhez csatolni kellett egy engedélyes tervet, alapköltségvetéssel. A második fordulóhoz volt egy egyéves projektfejlesztés a Regionális Fejlesztési Ügynökség segítségével. Az első körben elnyert közel milliárdos támogatáshoz el kellett készíteni a kiviteli terveket és a részletes költségvetést, papírban a – 2011. augusztus 31-én benyújtott – teljes anyag 92 kilogrammot nyomott. A gondot részben a nyolc projekteleme okozta, részben az idő: mindent a 2009-es áron kellett elkészíteni, és a későbbi években, már a gazdasági válsággal sújtott környezetben a költségekben nem lehetett meghaladni a korábbi, előírt fajlagos költségekkel tervezett mértéket. Mindeközben a feltételes közbeszerzést is el kellett indítani, azokkal a kivitelezőkkel kellett dolgoznunk, akiknek a korábbi, alacsony árakon kellett számolniuk. A pályázati konstrukció sajátosságai miatt húzódott évekig a tényleges munkálatok előkészítése.

– *Vegyük sorra a nyolc pályázati elemet.*

– A pályázat címe: *(H)ősök terein – város- és kultúrközpont-revitalizáció Hajdúszoboszlón.* 2011. december 5-én – születésnapom – jött az értesítés arról, hogy nyertünk, a következő év áprilisában indulhatott a program megvalósítása. Az első két elem a Mozicsarnok átépítése és a Bocskai Rendezvényközpont felújítása volt. Majd sorban a többi: Hősök tere – Templomerőd; Hősök tere – üzletsor; Hősök tere – parkolók; Hősök tere – Emlékezés tere. Végül a Halasi Fekete Péter tér rendezése és a Kovács Máté Művelődési Központ és Könyvtár átépítése és bővítése következett.

– *A ház dolgozói, népművelők, könyvtárosok 2012 nyarán költöztek ki az épületből, s zárt be ekkor a földszinti könyvesbolt.*

– Ez az általunk tervezettnek megfelelően történt, de ekkor még nem tudhattuk, hogy a kivitelező pontosan mikor kezdheti a munkát. 250 milliós beruházási érték fölött a miniszterelnökségi Közbeszerzési Felügyeletnek kellett jóváhagyni mindent, több kisebb-nagyobb dolgot engedélyeztetni kellett, és a válaszok megérkezéséig gyakran hónapok teltek el. Így állhatott üresen, szellemházként egy ideig a művház. Minden törekvésünk az volt, hogy lehetőleg helyi vállalkozókat vonjunk be a munkába, hiszen egy itteni kivitelezővel egészen másképp lehet együtt dolgozni, mint egy idegennel. A helyiek nem egyszerűen munkaterületnek tekintik azt, ahol dolgozniuk kell, ők itthon vannak, itt is maradnak, bármikor bárki mondhatja, ezt ők csinálták, ennek a szubjektív elvárásnak

is meg kell felelniük. A stratégiai előkészítést régi partnerünkkel, a nyíregyházi MEGAKOM Tanácsadó Irodával végeztük, a pályázatírásban, lebonyolításban is segítettek. Az építésztervezők helyiek voltak (Tervex Bt. és BOM-ÉP Kft.). A kivitelezésben csak egy helyi cég tudott közbeszerzést nyerni a főtér-részeknél (Magyar Mélyépítő Kft.), a Kulturális Központ kivitelezője nyíregyházi cég lett, a Bocskai Rendezvényközponté pedig debreceni. A közbeszerzési eljárásban ugyanis az áron kívül alig engedtek más szempontot szerepeltetni. A 2012 decemberében történt West Balkán tragédiához kapcsolódva biztonsági és tűzrendészeti szempontból új jogszabályok születtek, ami érintette a színháztermet, mivel 300 főnél nagyobb befogadásra képes helyiség. A teremből a hátsó udvar felé megszűnt a közvetlen kijárat, most van mellette egy folyosó, ahonnan újabb ajtó nyílik a szabadba. A változás érintette az ablakok nyílászáróit és a szellőzőberendezést, a légtechnikát is. A színházterem elhelyezkedésén változtatni nem lehetett, a hátrafelé bővítés lehetőségét a mögötte lévő társasház akadályozza. (Most látszik, milyen kár volt a kilencvenes évek elején elszalasztani annak a mögöttes ingatlannak a megvásárlását, amelyen egykor az úgynevezett polgármesteri ház állt.) Abban nem gondolkodhattunk, hogy az egészet újratervezzük, ezért a nagyterem légtechnikájának kiépítését a pályázatban elért megtakarításból oldottuk meg. Így lett a légtechnika mellett épületfelügyeleti rendszer is, ami a távfelügyeletet teszi lehetővé, s ezáltal jóval takarékosabb. Ez volt az egész program befejező üteme, a szükséges hozzájárulások miatt csúszott a befejezés, enélkül talvaly már korábban is átadásra kerülhetett volna az épület. Az új és korszerű berendezések takarékosabbá is teszik a létesítmény energiafelhasználását, hiszen akár helyiségenként is szabályozható a fűtés és hűtés, de ne feledjük, hogy 1371 négyzetméterrel bővült a korábbi, kb. 1700 négyzetméteres ház. Hogy a várható energiaköltségeket tovább csökkentsük, beadtunk egy pályázatot napelemekre, amelyet megnyertünk, így az első félévben felszerelésre kerülhetnek, nemcsak itt, hanem az egészségháznál is.

– *Nem tűnik általános gyakorlatnak, hogy egy ilyen volumenű városi pályázatot a jegyző vigyen.*

– Egyáltalán nem gyakorlat, pályázatíró-tanácsadó cégekkel szokták az ilyesmit lebonyolítani. Helyenként nekünk is szükségünk volt külsősöket bevonni ebbe a masszaszerű programba, de összességében nem szerettük volna csak másokra bízni azt a munkát, amelyet magunk is el tudunk végezni, s amihez magam is tapasztalatot szereztem az elmúlt években. Például régebben együtt végeztem tanfolyamot olyan emberekkel, akik ma tanácsadóként vannak je-

A Kulturális Központ tágas előtere

len a piacon, s ha arról van szó, kölcsönösen tudunk egymásnak segítséget nyújtani. Városunk fejlettsége miatt olyan szerencsés helyzetben volt, hogy 2002-ig nem vehettünk részt magyar pályázatokon, majd az EU-tagság közeledtével különböző pályázati lehetőségek nyíltak meg előttünk is. Az informatika, település- és térségfejlesztés, a pályázatírás mind közel áll hozzám, 2003-ban itt a szennyvízhálózat kiépítésének pályázatával kezdődött nálunk ez a munka. Az íráson túl a pályázat kezelése a nagy feladat, ebben végig rendet kell tartani, kollégáimmal és a bevont külső szakértőkkel ezt igyekszünk jól megoldani. A pályázatot bíráló is ember. Ha nincs jó cím, az már komoly gond lehet. Talán furcsán hangzik, de egy program kitalálásához és megírásához kreativitás és némi írói véna is szükséges. A jó címen túl a rövid terjedelmű, lényegi, ütős fogalmazás alapvető követelmény, a rendszerszemlélet mellett.

– A művház átadásával lezárult a program. Várható-e a közeljövőben olyan pályázat, beruházás, amely hasonló nagyságrendű, esetleg a kultúrához is köze van?

– A művház esetében rápályázás nem lehetséges a szabályok miatt. Főnt kell tartani, ez lesz a feladat. Közösségépítő, közösségeknek is helyet adó létesít-

mény lett. A város már régen megérdemelte volna ezt, egy ilyen létesítmény Szoboszló tág értelmű kultúráját szolgálja, nemcsak néhány ember hobbijáról van szó – főnt kell tudnunk tartani, hisz a környező településekhez képest nálunk jelentős idegenforgalom is van. A lényeg, hogy csakugyan központban legyen a kultúra, nem feledkezve meg a fiatalokról sem. Ők a megújult házban éppúgy helyet találhatnak, mint ahogyan ki lehetne alakítani valami közösségi teret abból az épületből is, a Mozicsarnok mellett, ahol ideiglenesen a könyvtár működött. Másik – egyelőre tartaléklistán levő, vagyis elegendő keretösszeg hiányában támogatásban nem részesült –, későbbi új kiírásra megújítható kulturális pályázatunk, a magyar-román határon átnyúló felhívásra benyújtott pályázatunk, a szabadtéri színpad korszerűsítését szolgálná, több mint 300 millió forintból. Rövidesen jönnek a 2014-2020-as európai uniós költségvetési időszak pályázati felhívásai, amelyek segítségével ez, illetve városközpontunk megújításának folytatása is, reményem szerint, sikerre vihető. Ehhez – ahogy eddig történt – előrelátás, stratégiai és taktikai tervezés szükséges, benyújtásukhoz véglegesítenünk kell az új előírásoknak, követelményeknek megfelelő Integrált Településfejlesztési Stratégiát is.